

Actieve informatievoorziening

Aan : de gemeenteraad
Kopie aan :
Portefeuillehouder : W.J.G. Pelgrom
Datum vergadering BenW : 28 augustus 2025
Kenmerk : Z148161/INT25-62220
Onderwerp : Zienswijze gemeente Bronckhorst op voorontwerp
Programma Energiesysteem van provincie Gelderland

In december 2024 hebben de Provinciale Staten het Beleidskader Energiesysteem vastgesteld met daarin strategische doelen. Om deze doelen te vertalen naar tactische doelen en concrete maatregelen hebben de Gedeputeerde Staten op 24 juni 2025 het voorontwerp Programma Energiesysteem vastgesteld. Via de Regionale Energie Strategie (RES) Achterhoek zijn we zijdelings betrokken geweest bij de opstelling van dit stuk. De provincie heeft aan de gemeenten schriftelijk gevraagd om het stuk te becommentariëren. Via de RES Achterhoek hebben we als Achterhoekse gemeenten gezamenlijk bediscussieerd waar de verbeterpunten zitten voor dit Programma Energiesysteem, maar we dienen afzonderlijk onze eigen zienswijze in omdat elke gemeente haar eigen specifieke situaties kent (bijvoorbeeld de lage bebouwingsdichtheid van Bronckhorst waardoor warmtenetten niet zomaar voor de hand liggen).

Het voorontwerp Programma Energiesysteem probeert via mogelijke toekomstscenario's grip te krijgen op wat de aanpassing naar een fossielvrij energiesysteem in 2050 gaat betekenen. In alle gevallen gaat het om een enorme toename in elektriciteitsvraag, en daarmee aanbod. Vanwege meerdere redenen, waaronder netcongestie, wil de provincie tegelijkertijd inzetten op een zo divers mogelijke energiemix, denk daarbij naast elektriciteit aan waterstof, groen gas, kernenergie en het gebruiken van bestaande warmtebronnen. Ook wil de provincie inzetten op opslag en flexibilisering van het elektriciteitsnet. In de zienswijze hebben we aandacht gevraagd voor de specifieke gevolgen van de algemene schets voor een uitgestrekte plattelandsgemeente als Bronckhorst. Ook hebben we puntsgewijs feedback gegeven op een aantal kleinere en grotere zaken. In de bijlage de zienswijze die door het college is ingediend ter informatie aan uw raad.

gemeente Bronckhorst

Gemeente Bronckhorst
Elderinkweg 2,
7255 KA Hengelo (Gld)

Het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland

Postbus 9090
6800 GX Arnhem

25 augustus 2025

Betreft: zienswijze op voorontwerp Programma Energiesysteem

Geacht college,

Onlangs stelde u het voorontwerp Programma Energiesysteem vast met de mogelijkheid daarop met een zienswijze te reageren. We maken daar met dit schrijven gebruik van. In deze brief beantwoorden we de drie vragen. In bijlage één bij deze brief lichten wij onze antwoorden uitgebreider toe.

U stelt ons drie vragen:

1. Zijn er maatregelen die niet aansluiten bij de behoeften van uw gemeente?
2. Missen wij volgens u belangrijke elementen of thema's?
3. Ziet u feitelijke onjuistheden in het document?

Onze zienswijze samengevat aan de hand van uw vragen:

- 1a. Wij zien in onze gemeente vooral een all electric scenario. Ons inziens wordt er voornamelijk ingezet op warmtenetten, en wordt er minder rekening gehouden met het all electric scenario. Daarom hebben wij u vragen of er voldoende rekening gehouden wordt met onze plattelandsrealiteit?
- 1b. Mocht er toch ingezet worden op warmtenetten vanwege bijvoorbeeld netcongestie, hoe wordt dan gefaciliteerd in capaciteit en financiën om die warmteoplossingen succesvol in te richten? Daar is nog weinig aandacht voor in het stuk naar onze mening.
2. We zijn bezig met de uitwerking van de regiorotonde in het gebied rondom Steenderen. Het wordt niet concreet genoemd, maar in het voorontwerp programma zien we wel voldoende aanknopingspunten die ons handvatten bieden om uw programma ambities waar te maken. We missen dus niets, zien bevestiging dat we op de goede weg zijn.

3. We verwijzen u naar de bijlage één, Toelichting zienswijze alinea over specifieke aandachtspunten en opmerkingen bij de tekst.

We hopen dat we met het beantwoorden van uw vragen bijdragen in het aanscherpen van het programma. En we willen onze waardering uitspreken voor de ambitie en het lef om op deze manier te kijken naar de uitdagende lange termijn opgave op het gebied van ons energiesysteem. We blijven graag betrokken in het verdere proces en kijken uit naar het voorzetten van de samenwerking.

Mochten er vragen zijn n.a.v. deze brief dan kunt u contact opnemen met het energieteam in Bronckhorst. Zij zijn bereikbaar via 0575-750250.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Bronckhorst,
de secretaris, de burgemeester,

M.J.J. Rommers

P.J.M. van Domburg

Bijlage 1: Toelichting zienswijze

Het is terecht dat er uitgebreid gekeken wordt naar wat de verandering van het energiesysteem betekent voor de toekomst van Gelderland. Dat het elektrificatie wordt is duidelijk. Tegelijkertijd is erg onzeker wat de gevolgen zullen zijn van de flexibilisering van het elektriciteitsnet, wat het aanbod hernieuwbare gassen zal zijn en of de ingeboekte totale afname van de energievraag realistisch is. Deze openstaande vragen hebben een enorme invloed op vele te maken keuzes. Het blijft heel moeilijk om concrete beleidsdoelen te koppelen aan lange termijn voorspellingen. Om het als beleidsstuk succesvol te laten zijn zullen er concrete afspraken en deadlines moeten komen, en dienen de voorgestelde maatregelen in sommige gevallen minder gericht te zijn op facilitering en ondersteuning. We kijken dan ook uit naar de komst van de uitvoeringsagenda om te zien hoe de ambitieuze plannen waargemaakt kunnen worden.

Warmtenetten blijven onrendabel binnen onze gemeente

Voor veel gemeenten in de Achterhoek geldt dat financieel economisch gezien all-electric het meest aantrekkelijke warmtealternatief is. Zo ook in Bronckhorst. Warmtenetten blijven onrendabel. Onze gemeente is 300 km² groot, kent 44 kernen en er zijn slechts enkele kleinere lage temperatuur warmtebronnen. De all-electric keuze wordt bevestigd door meerdere onderzoeken, zoals de startanalyse van het PBL en de bronnenstrategie gedaan door de Warmtetransitiemakers. Liander geeft in haar handreiking naar onze gemeente ook aan dat zij een all-electric oplossing voor zich zien, met als tussenstap hybride oplossingen in enkele deelgebieden. *Wordt er wel genoeg rekening gehouden met deze plattelandsrealiteit?*

Meer aandacht voor netcongestie en nog steeds toenemende vraag naar elektriciteit

Netcongestie en de ruimtelijke gevolgen van de enorme toename in elektriciteitsvraag kunnen redenen zijn om provinciaal meer in te zetten op andere duurzame bronnen en warmtenetten. *Het gevolg is dat er iets moet komen om de onrendabele top weg te nemen en de inwoners en/of gemeente in staat gesteld moet worden om qua capaciteit en financiën succesvolle warmteoplossingen in te richten.* In dit Programma Energiesysteem is daar te weinig aandacht voor.

Regiorotonde in het gebied rondom Steenderen

Zoals als bij u bekend in zijn wij bezig met de uitwerking van de regiorotonde in het gebied rondom Steenderen. Daar willen we decentrale opwek van groen gas slim koppelen met decentraal gebruik, zodat het centrale energiesysteem ontlast wordt en ons onafhankelijker maakt van grootschalige energie infrastructuur. *We zien verschillende aanknopingspunten in het programma die ons handvatten bieden om uw programma ambities waar te maken.*

Betreffende vraag drie, onze algemene opmerkingen/kanttekeningen:

Over het stuk willen we graag de volgende specifieke aandachtspunten meegeven.

- Het is niet duidelijk waar het in tabel één (bladzijde acht) precies over gaat; gaat het over bedrijfsprocessen of het verwarmen van de panden? En er ontbreekt argumentatie waarom dit de voorkeursinzet is en of dit wel haalbaar is. Is het überhaupt wel mogelijk om hoge temperatuur bedrijfsprocessen te elektrificeren?
- En zoals aangegeven moet er voor veel plattelandsgemeenten wel echt iets gebeuren om warmtenetten te realiseren, dat ligt nu niet voor de hand. Mocht dat toch onhaalbaar blijken, dan is het beter in te zetten op hoe de keuze voor elektrificatie zo slim mogelijk toe te passen. Dus ondersteuning met bijvoorbeeld pilots die gebruikmaken van nieuwe software, opslag of andere technieken die het elektriciteitsnet slimmer benutten.
- Daarop voortbordurend, om de keuze voor het inzetten op flexibilisering en opslag succesvol te laten zijn zou er een stimuleringsprogramma moeten komen voor batterijen, slimme (bi-directionele) laadinfrastructuur en lokale sturing, gericht op gemeenten en lokale initiatieven. We hebben als gemeente meer regelruimte, financiering en kennis nodig om hierop in te kunnen zetten.
- Energiegemeenschappen of energiecoöperaties zijn niet in beeld. Wat de rol van ons als inwoners is blijft onderbelicht. Het zou mooi zijn als er in het stuk meer benadrukt wordt dat we samen het energiesysteem van de toekomst aan het vormgeven zijn. Opwek wordt steeds meer gekoppeld aan lokaal eigenaarschap. Energiegemeenschappen en individuele gebruikers worden meer onafhankelijk en meer zelfvoorzienend.
- Tegelijkertijd moet er aandacht blijven voor wat als inwoners niet mee kunnen in de energietransitie. Wat als voor sommigen het verduurzamen van de eigen woning, een elektrische auto en een thuisbatterij onhaalbaar blijft?
- Voor de berekeningen van de scenario's wordt uitgegaan van oudere windmolens van 5 MW. Inmiddels zijn de vermogens van windmolens tussen de 5 en 7 MW. (Vestas V162 is bijvoorbeeld 6,2 MW en de Siemens Gamesa 6,6 MW.)
- Deze vermogensontwikkeling kunnen we ook goed gebruiken om de bestaande windmolenparken bij afschrijving te vervangen door nieuwere versies om meer te kunnen opwekken.
- Figuur zes (bladzijde veertien) geeft een mogelijke mix van het elektriciteitsaanbod voor 2050. De aantallen zijn overweldigend. Wat is de status van zo'n taartdiagram? Wat betekent dit voor de ruimtelijke verdeling voor gemeenten?
- Er wordt in de berekeningen uitgegaan van 14% bi-directioneel laden en 20% van de huishoudens hebben een batterij. Hoe worden deze getallen onderbouwd? De ontwikkelingen op beide vlakken gaan erg snel en kunnen een enorm verschil betekenen.
- Veel particuliere woningen in Bronckhorst hebben een eigen oprit en zullen ook hun eigen laadvoorziening kennen als ze elektrisch gaan rijden. Particulier bezit

kan in een plattelandsgemeente dus zorgen voor extra oplossingskracht op huisniveau om netcongestie helpen te verminderen.

- De focus op energie-intensieve clusters en slimme ruimtelijke sturing klinkt logisch, maar kan voor een uitgestrekte plattelandsgemeenten anders uitpakken. Onze wens zou zijn om regionaal gedifferentieerd ruimtelijk beleid te ontwikkelen, met ruimte voor decentrale, kleinschalige oplossingen in het buitengebied. Stimuleer bijvoorbeeld lokale energyhubs met beperkte netimpact (bijv. agrarische collectieven). Ook is onduidelijk wat de gevolgen van sturing op energie-intensieve clusters kunnen zijn voor individuele bedrijven met een hoge energievraag, moeten die verhuizen naar clusters als er geen alternatieve duurzame energiebron in de buurt voorhanden is?
- Het opstellen van een afwegingskader om het mogelijk te maken te prioriteren bij de uitbreiding van het elektriciteitsnet is een must. Neem de gemeenten daar vroegtijdig in mee om het verdere proces zo soepel mogelijk te laten verlopen. Voor plattelandsgemeenten geldt dat zonder prioritering van netcapaciteit nieuwe woningbouw en werklocaties stagneren.
- Er wordt gesproken over netbewuste woonwijken, maar onduidelijk is wat dat precies inhoudt en welke maatregelen daarbij horen. In hoeverre is het een slechts een lichte verzachting van de netcongestie of een oplossing voor het probleem?
- De rol van het openbaar vervoer en andere (deel)mobiliteit krijgt weinig tot geen aandacht, terwijl het wel een substantiële invloed kan hebben op het totaalplaatje.
- Op de laatste pagina is er een kaart toegevoegd waar veel dingen concreet zijn ingevuld. Deze lijkt enigszins los te staan van de tekst. Wat is precies de status van de kaart?